

קובל

(Kovel). עיר בוהלין, כיום באוקראינה. בין שתי מלחמות העולם היתה בתחום פולין. ערב מלחמת-העולם השנייה התגוררו בה כ-13,200 יהודים, מכלל 27,677 תושביה. לאחר 1939 נוספו בה פליטים רבים שנמלטו משטחי פולין הכבושים בידי הגרמנים. ב-28 ביוני 1941 כבשו הגרמנים את ק'. בימי הכיבוש הראשונים נחטפו כ-1,000 יהודים ונרצחו. השלטון המקומי האוקראיני, שהיה עויין את היהודים, התעלל בהם ומנע הספקת מזון להם, הפסיק את זרם החשמל והמים ועוד. בסוף יולי 1941 נאלצו היהודים למסור את כול ספרי-התורה, ואלה הועלו באש בפומבי. אחרי-כן הוחרמו דברי הערך והוטל על היהודים תשלום כופר. ב-21 במאי 1942 הוקמו שני גטאות, האחד בעיר החדשה, לכ-8,000 נפש, עובדים ובני משפחותיהם שצויידו באישורים מיוחדים, והשני בעיר הישנה, לכ-6,000 נפש שלא היו להם אישורים. ב-2 ביוני 1942 הוקף הגטו השני, ושלושה ימים נמשכה הוצאת תושביו אל מחוץ לעיר ורציחתם. ב-19 באוגוסט הוחל בחיסול גטו העובדים. רבים ניסו לברוח ולהסתתר, אך נתפסו ורוכזו בבית-הכנסת הגדול. שם חרטו על קירותיו את צוואותיהם וקריאותיהם לנקמה. ב-6 באוקטובר 1942 נסתיים חיסול יהודי ק'.

כבר בראשית מאי 1942 הגיעו לק' פרומקה פלוטניצקה ותמה שניידרמן, שליחות המחנתרת מורשה. בשבן לורשה מסרו על קבוצות מורדים בגטו שהבריחו נשק ממחסן והעבירוהו ליחידת פרטיזנים סובייטים באיזור. יחסו העויין של מפקד היחידה מנע יציאה של הקבוצה ליער, ורק יחידים נמלטו ליערות בסביבה. ב-6 ביולי 1944 שוחררה ק', אחרי קרב ממושך שבו נהרסה העיר. בימים הראשונים נתקבצו בק' כ-40 יהודים שיצאו מהיערות וממחבואים.